

Předpisy nikoho nezajímají. Zkušenosti žadatelky o polské vízum na konzulátu ve Lvově

Olga Popovych

Abstrakt:

Autorka popisuje své zkušenosti se získáváním polských víz pro Ukrajince. Pro získání víza se nemůže spolehnout na zákony a předpisy, které tento proces upravují, protože nejsou dodržovány. Největší bariéru proto nevidí v legislativní úpravě získání víz, ale v přístupu úředníků a policistů, kteří hlídají vstup na Generální konzulát ve Lvově.

***

Od 1. ledna 2008 vstoupí Polsko, největší západní soused Ukrajiny, do schengenského prostoru. Je zřejmé, že to ukrajinským občanům ještě více zkomplikuje již nyní složitý proces získávání vstupních víz do Polska. Jádrem problému získání polského víza ale přitom nevidím ani tak v zákonech upravujících získávání víz jako v tom, jakým způsobem jsou zákony dodržovány a prováděny. V minulém roce jsem se setkávala se „zvláštnostmi“ při získávání vstupních víz do Polska přímo na Generálním konzulátu ve Lvově.

Proces získávání víz

Na první pohled vypadá proces získávání polského víza pro občany Ukrajiny poměrně jednoduše a časově nenáročně. Nejprve je třeba vyplnit žádost o registraci na oficiální webové stránce Generálního konzulátu Polské republiky ve Lvově. Do formuláře vyplníte údaje z vašeho cestovního pasu, uvedete dobu pobytu v zemi a typ víza, který chcete obdržet. Poté si vytisknete registrační kartu s vyznačeným datem odevzdání dokumentů a s vaším pořadovým číslem. Ve stanovený den se dostavíte na Generální konzulát s vyplněnou žádostí o vízum, vaším pasem, jeho kopií a identifikačním číslem. Proces přijímání dokumentů začíná v devět hodin ráno a ve čtyři hodiny odpoledne se vydávají pasy s vízy. Existuje zde také zjednodušený systém předkládání dokumentů, který nevyžaduje předběžnou registraci a který je určen studentům, podnikatelům, vědcům a všem těm, kteří mají oficiální žádost o urgentní víza od polských institucí. Na první pohled tedy tento proces sám o sobě komplikovaný není. V praxi však bohužel lidé musí čelit nedbalosti pracovníků konzulátu, kteří nezřídka ignorují procesní normy. Ba co více, zanedbávání povinností se již stalo běžnou praxí.

Jako Ukrajinka studující v Polsku jsem musela během minulého roku několikrát jít na Generální konzulát, abych získala vstupní vízum do Polska. Průběžně jsem tak poznávala nové a nové stránky práce zaměstnanců konzulátu. Nutno konstatovat, že mé zkušenosti byly pouze negativní. Protože mám magisterské stipendium v oboru východoevropských studií na Varšavské univerzitě, nemusím procházet předběžnou registrací a patřím tedy do skupiny, která může využít zjednodušeného procesu předkládání dokumentů. Takových lidí zpravidla nebývá mnoho, cca 10-50 denně.

Do samotné budovy konzulátu je možné vstoupit pouze s „laskavým“ souhlasem polských strážníků, kteří příliš často zapomínají na to, že jednájí s lidmi. Tudíž ještě před vstupem do brány musíte čelit jejich (bez přehánění) hrubému chování. Někdy dokonce ignorují i to, že máte osobní povolení podepsané samotným konzulem, které vás opravňuje vstoupit bez čekání ve frontě. Ve skutečnosti jsou to strážníci, kdo rozhoduje o tom, koho vpustit a kdo bude vyhozen. Navíc se přitom opovažují dělat poznámky jako:

- „*S takovými dokumenty nemáte šanci vízum dostat!*“

- „*Proč jste přišel dnes, když žijete ve Lvově? Nemáte to daleko, můžete přijít zítra.*“

- „*Proč nemáte originál osobního identifikačního čísla?*“ (Přičemž originál není požadován, stačí kopie.)

- „*Jestli řeknete ještě slovo, už nikoho dál nepustím. Tečka.*“

Jeden můj známý, který oficiálně studuje na polské univerzitě v Przeszówě, musel stát před branou konzulátu tři dny, ačkoli měl všechny potřebné dokumenty. A to bez vysvětlení, proč předchozí dva dny nebyl vpuštěn. Jednalo se pouze o neodůvodněné rozhodnutí či svévoli policisty. Můj známý se tak nemohl dostavit do Przeszówa již první den k nutným zkouškám na své škole. Situace je taková, že povinností policistů je umožnit vstup každému, kdo má potřebné dokumenty. Policisté to ale ignorují a v podstatě tak rozhodují o tom, kdo je způsobilý k získání víza a kdo ne.

Nekonečné fronty

Oficiálně začíná konzulát pracovat v devět hodin ráno, nicméně i když přijdete přesně v devět hodin, brána nemusí být otevřená. Někdy lidé musejí čekat dvě až pět hodin, jedno zda v prudkém slunci, v lijáku nebo - ještě hůře - v tuhém mrazu. Ani tak ale nemají jistotu, že se jim podaří dokumenty odevzdat. Já osobně jsem musela v takové frontě jednou čekat pět a půl hodiny, než mi byl vstup do budovy konzulátu umožněn. Okolí brány není navíc ani uzpůsobeno pro tak dlouhé čekání. Není tam jediná lavička, na kterou by se dalo sednout, musíte zůstat na nohou a doufat, že tuto zkoušku ustojíte bez újmy na zdraví.

Zatímco stojíte ve frontě, můžete se od ostatních žadatelů o vízum doslechnout mnohé pikantnosti o práci konzulátu. Slyšíte, jak je obtížné a někdy zcela nemožné, dovolat se na konzulát a obdržet informace. Buď nikdo váš hovor nebere nebo je linka stále obsazená. Jedna paní vyprávěla, jak měla štěstí, podařilo se jí na konzulát dovolat a dohodnout si schůzku s

konzulem. Nicméně když přišla v dojednaném čase, bylo jí řečeno, že úředníky nikdo o schůzce neinformoval a schůzka tedy nepřichází v úvahu. A teprve poté, co udělala „velkou scénu“, jí bylo povoleno se s konzulem setkat.

On-line registrace má k dokonalosti také daleko. Jedna starší dáma stojící se mnou ve frontě mi sdělila, že za poplatek \$30 je možno zaregistrovat se on-line a vybrat si libovolný den k předložení dokumentů a získání víz. Problém je, že registrace probíhá dva až tři měsíce předem. To znamená, že když vyplníte registrační kartu v červenci, nebudete moci předložit dokumenty dříve než v říjnu. Při tom všem se často stává, že se on-line zaregistrovat nemůžete, neboť konzulát (z jakéhokoli důvodu) takovou registraci dočasně zrušil.

Mimoto jsem během čekání ve frontě slyšela, že za \$30 se můžete na konzulát dostat bez jakékoli předchozí registrace nebo oficiálních dopisů: „*Pokud to potřebujete naléhavě, je tam člověk, který vám za \$30 pomůže dostat se na konzulát za pět minut.*“ Bohužel jsem nezjistila, kdo byl ten člověk a jak to dělal, a byla jsem přesvědčena, že to bez problémů zvládnou sama.

Když se po úmorném čekání konečně dostanete k vytouženému okénku, kde se přijímají dokumenty, čekají vás další zkoušky. Nikdy nevíte, zda vám poskytnou vízum pro více vstupů na dané období. Například studenti obvykle dostanou vízum jen na tři měsíce s právem jednoho vstupu a jednoho výjezdu.

Konverzace se zaměstnancem konzulátu, který přijímá dokumenty, se rozhodně nedá označit za zdvořilou či příjemnou. Nadávky či klení si vyslechnete i za nepatrnou chybu ve formuláři. V lepším případě vás nechají přepsat žádost na místě, v horším vás nechají přijít další den a opět několik hodin čekat.

To však ještě není všechno. I když máte oprávněné důvody a oficiální žádost z polské strany o poskytnutí víza od daného data, stejně ho nemusíte dostat. Například jedna z mých známých měla jet na mezinárodní výzkumnou konferenci na Varšavskou univerzitu, která začínala 15. července. Dokumenty pro obdržení víza odevzdala 3. července, vízum jí však poskytl, bez dalšího odůvodnění, až od 16. července.

Poslední fáze této anabáze je vystavení víz. Jak již bylo zmíněno, vydávání pasů s vízy má začínat ve čtyři hodiny odpoledne. Nežádka se však stává, že je tento „detail“ opomenut. A vyčerpaní lidé zase musí stát venku pod širou oblohou hodinu či víc při čekání na vízum, pro které již zkusili dost.

Budoucnost zlepšení nepřinese

Zůstává nejasné, proč je postup získávání víz na Generálním konzulátu Polské republiky ve Lvově tak komplikovaný. Já osobně si to vysvětluji laxním přístupem zaměstnanců konzulátu k jejich povinnostem, stejně jako jejich nepřátelským a povýšeneckým přístupem k

žadatelům. Myslím si, že poté, co budou zavedeny nové procesní normy pro získávání víz do Polska, budeme se (velmi pravděpodobně) potýkat s ještě horšími "běžnými postupy". Současná práce Generálního konzulátu Polské republiky ve Lvově ve mně žádné optimistické pocity neprobouzí.